

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק

אבדק"ק צאנז-קלויזענבורג זצוקללה"ה

גליון ל"ח

[תשפ"ה]

שנה מ"א

בעידן רעוא דרעוין פרשת בלק תש"מ לפ"ק

בתוה"ק (במדבר כג, כא) לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו. ורבו הדקדוקים, ובמסורה בפרשתו, משכנותיך ג"פ, מה טבו אהליך יעקב משכנותיך ישראל (במדבר כד, ה), מה ידידות משכנותיך ה' צבאות נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' לבי ובשרי ירגנו אל א' חי (תהלים פד, ג-ג), שלח אורך ואמתך כמה ינחוני יבואוני אל הר קדשך ואל משכנותיך (תהלים מג, ג). עוד במסורה מושבך ג"פ, איתן מושבך ושים בסלע קנך (במדבר כד, כא), משמני הארץ יהיה מושבך (בראשית כז, לט), ונפקדת כי יפקד מושבך (שמואל א', כ, ח).

יבואר בהקדם מה שכתב בנועם אלימלך דסימן לו לאדם שהולך בדרך אמת ובדרכי ה' אם הוא מתנהג כהצדיקים שהם תמיד מצטערים בצער ישראל וצער השכינה הקדושה. וזק"ק בייטב פנים (יפה לעינים אות יח) מביא מה ששמע מפי קדשו של זק"ק בעל ישמח משה זי"ע כי בעת עמד על המחקר להבין דרכי החסידים והוטב בעיניו עלה בלבו קושיא א' אשר מדרבנן לשמוח תמיד, והלא מבואר בשו"ע ראוי לכל ירא שמים שיהיה מיצר ודואג על חורבן בית המקדש, וכשנסע לקבל פני רבו הקדוש מלובלין (ששם היתה השמחה שרויה תמיד) והיה בבואו תיכף שאל אותו מדוע פניכם כחושים היום, הן אמת שכתב בשו"ע ראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן ביהמ"ק אבל כבר אמר החכם צהלו בפניו אבלו בלבב, הן תאמיני לנו כי אנחנו אומרים תיקון חצות בבכיה והספד ועם כל זה הכל בשמחה וכו' עיי"ש באריכות, ובכל עת ובכל זמן אכלם בתוך לבם ואין מסיחים דעתם מן האבילות אף לרגע קט.

אמה"כ (תהלים קלו, ו) תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי. יש לבאר מה שהזכיר את הלשון הזה דייקא. ונראה עפמ"ש זק"ק בתפלה למשה לפרש הפסוק נכספה וגם כלתה נפשי וגו' (תהלים פד, ג), כי הנה העיקר היא עבודת הלב, להכניע את הלב לכוב"ע שלא יהיה אחד בפה ואחד בלב וע"ד (ישעי' כמ, יג) בשפתיו כבדוני ולבו רחוק ממני, אלא לקיים אודה ה' בכל לבב שיהא הגיון לבי לפניך, ובחול"ל קשה מאוד להכניע את לב האבן לב טפש ונשחץ החורש און, אבל במקום המקדש שהוא לבא דעלמא והשכינה שורה שם שם נתעורר לב הישראלי ומעורר האיברים, וזה נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה'

ואין הכסיפה לשם גשמייות ותאות ח"ו אלא כל מגמתי היא לאשר שם לבי ובשרי דייקא שהלב ימשוך אחרי הבשר וירננו אל א' חי רצ"ל בחיות, אתד"ק בתוספת ביאור.

ולבן נאמר (שם ק, ד) באו שערינו בתודה חצרותיו בתהלה, כי שם נאה להודות לשם ה' מכיון שהשירות והתשבחות שאומרים שם הם בכוונה רצויה, ועתה בגלותינו הלב מטומטם, ובלמודו הוא נאה דורש ואינו נאה מקיים רח"ל, ובשעת התפלה גלוי וידוע להבחון כליות ולב איך שקשה לכוין אף בפרשה ראשונה או בפסוק ראשון שבקר"ש, ולכוין באבות שבלי זה לא יצא ידי חובתו (שו"ע סימן קא סעיף א), ואף אם עושה הכנה לתפלה ורוצה לכוין דעתו כשעומד להתפלל גופלים בדעתו מחשבות טורדות ומחשבות זרות ואינו יכול לכוין, ולזה אמר תדבק לשוני לחכי אם לא אוכרכי וגו', רצ"ל אם אין לי דעת להבין את צרות החורבן, איך שגלינו מבית חיינו, ואין לנו לב מבין בבחי' לבך יהגה תבונה (ברכות ז:), תדבק לשוני לחכי, דלמה לי הלשון אם אני מתפלל מהשפה ולחוץ בלי כוונת הלב.

ועל זאת תאבל נפשינו בימים הללו ימי בין המצרים, כי בשבעה עשר בתמוז גבר האויב ותבקע העיר וכח הטומאה נכנסה לירושלים, ומוזה נתגלגל החורבן, ואיתא בספרי המקובלים מגורי האר"י, וכן מתלמידי הבעש"ט, בכוונת אורו"ל (סנהדרין קג:): מנשה העמיד צלם בהיכל, שגוף האדם מכונה היכל ה', והוא גרם לבלבל כונת התפלה במחשבות טמאות וזרות, והיינו שהעמיד צלם בהיכל אתד"ק, ואין לי עסק בנסתרות ולכן אני משתדל תמיד להבין את דבריהם כפי השגתו של איש פשוט, ונראה שלא התכוונו להוציא הדברים מידי פשוטם כי אמנם בזה שהעמיד צלם בהיכל לב העולם גרם להתגברות כח הטומאה שאדם מישראל לא יוכל להתפלל בכוונה צלולה, וכן מצינו (ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד) שר' חייא אמר מן יומא לא כוונת עיי"ש, והגם שטמון בזה סודות קדושות אבל כפי פשטות הדברים מבואר שלא היה יכול לכוין כדבעי לפי מדריגתו, ולזה איתא בספר הקנה (דפוס קראקא דף כא:): דעתה שאינו מכוון כלל ענין התפלה היא רק כדי שלא תשתכח תורת תפלה מישראל עיי"ש, וזה עד"ש (עירובין סה.) יכולני לפטור את כל העולם כולו מדין תפלה מיום שחרב בית המקדש שנאמר לכן שמעי נא זאת ענייה ושכורת ולא מיין, היינו שמיום שחרב בית המקדש אי אפשר לכוין כראוי וליכא חובת תפלה כ"ב. וכל זה נעשה ע"י שהרשע יו"ש גבר ונכנס לירושלים עיה"ק והשתלט על לב העולם, ואז כבשו הסמ"א את לב האדם ומעכבים את בני ישראל מלעבוד את השי"ת בכל לב.

מצינו (ב"ק נט:): אליעזר זעירא הוה סיים מסאני אוכמי וקאי בשוקא דבי נהרדעא אשכחיהו דבי ריש גלותא וא"ל מאי שנא הני מסאני א"ל דקא מאבילנא על ירושלים א"ל את חשיבת לאיתאבולי אירושלים סבור יוהרא הוה אתיוה וחבשוה אמר להו גברא רבא אנא אמרו ליה מנא ידעינן וכו' עיי"ש, והענין תמוה דאזיה

יוהרא יש באבלות על ירושלים, כשמעלים על הלב איך שארץ ישראל חריבה, וירושלים שוממה, ובית המקדש נהיה לשריפת אש, ונשארו ריק מכל, וגלינו מארצנו והננו מטולטלים ומפוזרים בין העמים, ונשכחנו זה כמה כמת מלב, ואין שואל ואין דורש ואין מבקש, ונותרנו דור יבש ונחרב ללעג ולקלס בעמים, הלא כל מי שאינו טמא ומטומא ולבו כיענים במדבר ימס לבבו כמים בהתבוננו בזה, ולמה צריך להיות איש חשוב כדי להתאבל.

כרם יבואר כשנדקדק בלשונו שלא אמר דקא מאבילנא על החורבן אלא דקא מאבילנא על ירושלים, כלומר על העדר קדושת ירושלים לב העולם, ואמנם אין זה רבותא לבכות בקינת עשרה הרוגי מלכות ובקינת או בהלוך ירמיהו דכל מי שאינו רשע ואכזר לבו מתעורר באמירת הדברים, ואין הכי נמי דליכא משום יוהרא באבלות על חורבן הארץ ועל עם ה' כי נפלו בחרב, אלא כשמתאבל על ירושלים לב העולם משמע שזה כל סיבת עיכובו בכוונת התפלה, ולולי זאת היה מכוין לבו להשי"ת והיה דבוק בהשי"ת לעברו באמת, ולזה צריך להיות אדם חשוב שיודע ומרגיש בנפשו שבירושלים הבנויה היה לבו מלא חכמה, והיה מכוין בתפלתו בהתפשטות הגשמיים כדת הכתובה בשו"ע (פי"ח סעיף א'), וכמעלת האבות והכהנים הקדושים וכדניאל בתפלתו, וכל סיבת עיכוב כוונתו היא חורבנה של ירושלים.

ומכל מקום כשרק אמר להם מאמר אחד שבקוהו, דמי שלמד אי פעם איזה מאמר הריהו רואה ומרגיש בעליל איך שההבנה משוללת והכל מוסתר ע"י קושיות וספיקות, ואיך שנעדר כח הזכרון, ועבודת ה' היא מהשפה ולחוץ בהתפארות ועבודה שלא לשמה רח"ל, וגלוי וידוע לפני השי"ת שרצון ישראל ללמוד ולהתפלל כדת והם מבקשים תמיד וחננו מאתך דיעה בינה והשכל ודבק לבנו במצותיך ודבק לבנו בתורתך, אלא שמחמת חשכות הגלות אינם יכולים, ובפרט בימי בין המצרים שהשערים מכוסים ביותר, ומבואר בסידור שבימים האלו יש לכוין את השמות באופן אחר כי גם להשמות הקדושים יש מסך המבדיל, ונתרחקו מבית חיינו ואין לך יום שאין קללתו מרובה משל חבריו, והננו בושים ונכלמים ודואגים מה יהא בסופו של דבר שבהשקפה ראשונה נראה כי אפס תקוה ח"ו, כי ירד ירדנו ונפלנו לעמקי שאול בידי הסמ"א ובתוך הוזהמא ונתייבש כל לחלוותי דקדושה שהיה בנו, וכל כך עסוקים בתאות בצע כסף ושאר תאוות גשמיות והבלים משוקצים ומתועבים עד שאין להם פנאי להתבונן מה יהא הסוף מזה.

אוי לי אם אומר ואוי לי אם לא אומר, בעוה"ר נשקענו כל כך במ"ט שערי טומאה עד שאף לא יודעים שחסר משהו, שכל כך נתרחקו מהקדושה והסתגלו לחיים של כסף וממון בחו"ל עד שכבר לא מרגישים החסרון, והדבר דומה לאדם שנפל ממקום גבוה ל"ע ונתרסקו כל עצמותיו והוא שוכב באין אונים ואינו מתאנח על מכאוביו, שאז מודאגים ביותר לשלומם כיון שסר דעתו ונאבדה הכרתו עד שאינו

מרגיש ביסורים, וכן דבר הזה, כי זאת מלפנים בישראל כשהגיעו ימים הללו היו גם אנשים פשוטים וכפריים משכימים בחצות לילה לערוך תיקון חצות ולהתחנן לפני השי"ת בפרקי תהלים בדמעות שליש בזכרם את ציון, ובברכת תקע בשופר היה הלב בוכה עד מתי לא תרחם ציון, כבר עברה עוד שנה ועדיין לא נושענו, לכל תכלה ראיתי קץ ולאורך הגלות אין רואים קץ וסוף, ובכל מקומות מושבותיהם הסתובבו בני ישראל בלב מלא צער ודאגה ובקומה נמוכה, ולפחות בימים הללו נזהרו באיסור למלאות פיו שחוק בעוה"ז (ברכות לא.).

לא כן בדורנו זה בעוה"ר שבאלו הימים מבקשים להם מעוני קיץ לענג את נפשם, ולא מרגישים את החסרון שהרי יש לו דירות מורוחות וכסף רב וכלום חסר מביתו, וכי מי מרגיש ויודע להתאבל על השתלטות הקליפות והתגברות הטומאה, וכל זאת מחמת אורך הגלות שזה גרם לסלק מהם כל נקודת הקדושה שהיה בהם ואבדו את דעתם, ונתקיים בהם מאה"כ (איכה ג, יז) נשיתי טובה, ששכחו כי רחוק ממנו מנחם ואין מרגישים איך שכל הדיבורים והבקשות הם מהשפה ולחוץ, והקטרוג גדול מאוד על זה כי אלה בנצחנימו ואלה ברצחנימו אלה ברכב ואלה בסוסים והיה מהראוי להיות לכה"פ ואנחנו בשם ה"א נזכיר, ולצערנו הרב זה חסר כי נתקיים בהם (תהלים קו, כד) ומאסו בארץ חמדה לא האמינו לדברו, וזה גורם שיתארך הגלות עוד יותר.

ידוע מהחתם סופר מה שדיבר בקדשו כאשר הכופרים בעירו סעדו סעודת רעים בתשעה באב כדי להקניטו וקרא לאסוף את בני העיר ודרש לפניהם, וצדיקים אמרו שבדרשה זו כמעט שהמית דברים כלפי מעלה, ואח"כ חלה על רגלו, ובתוך הדרשה פתח את ארון הקודש וצעק בלכת קדשו: מה לו לאב שהגלה את בניו, וכי מה חסר לו להאב אחרי שהגלה את בניו, אבל איך להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם שבהם מאוד ניכר ונרגש החסרון, וישא משלו ויאמר משל למלך שבעם על בנו שמרד בו ויגרשוהו מעל פניו לארץ מרחקים בקרב אנשים פראים ורוצחים, והם פשטו מעליו את בגדי מלכותו והלבישו אותו בגדים גסים והכריחו אותו לעבוד את האדמה והיו מכים אותו וצרות רבות סבבוהו, והמלך בבית מלכותו היה יושב ומצפה לקבל ממנו איזה מכתב פיוס שמתחרט על אשר עשה, אבל לשוא היתה צפייתו כי הבן יצא מדעתו ובכל מכתביו ביקש רק על פטומו מילי שייקל בעונשו ושלא יפליגו כל כך במכותיו וכדומה, וברוב הימים שלח המלך אחד מאנשיו לראות את שלום בנו ומה יעשה בו, ובבואו לשם נפתחו עיניו מקור דמע בראותו שפלות מצבו של בן המלך, וכשראה אותו בן המלך והכירו ביקש ממנו שבבואו לפני המלך יתאר בפניו את רוע מצבו וידבר על לבו שישלח לו שק של קש עבור משכבו, וכשחזר השליח ומסר את הדברים פרץ המלך בבכי מר על מפשות בנו שכבר שכח לגמרי את בית מלכותו ואינו מבקש כלל שיחזירוהו, וכך האריך החתם סופר בדברות קדשו וכל ערת הקהל געו בכבייה.

וזה היה לפני כמאה וחמשים שנה באותו דור דיעה שבו חי החתם סופר וגדולי תלמידי הבעש"ט וגדולי הפוסקים האחרונים, ומה נעני אנן אבתריה בדרונו דור יתום, שרודפים אחר כסף ותאוות והבלים דירות נאות ופרדסים וכרמים ואין יודעים שהעיקר חסר, קורים תגר וריב על הברי הבלים ודברים של מה בכך, ואדם דואג על איבוד דמיו ואינו דואג כלל איך להשיג דעת לעבוד את השי"ת ולפייסו שיחוס עלינו, ובצדק ניתן לומר על דור כזה וירא בצר להם בשמעו את רנתם (תהלים קו, מד) דכששומעים על איזה הבלים הם מרגנים ומשבחים להשי"ת אפשר להכיר ולראות את צרתם, וכדברי החתם סופר, ובוה רואים איך אשר בני, — לא רק הכופרים ומשומדים — אלא אף בני יצאוני דייקא רצ"ל שיצאו ממני ועזבו דביקותם בשכינה הקדושה, ורחל מבכה על בניה לא על הפושעים שדינם כתינוק שנשבה לבין העכו"ם אלא בעוה"ר על בניה, אותם שנשארו נאמנים אליה שמאמינים בתורת משה ובבורא עולם, כי אברה בינתם ואינם מרגישים ויודעים את מחסורם, ותחת שמדי שנה יתאבלו במדה יתירה וימאסו בהתאוות ויקצו בחייהם בראותם שעברה שנה נוספת ועדיין הטומאה מתגברת והקדושה מתמעטת והולכת הנם מתרחקים ביותר ונאבד מהם ההרגש, ובוה רואים בצר להם איך שנתרחקו מהתורה ואין בהם דעת תורה, וכבר אמרו אם דעת חסרת מה קנית (עי' נדרים מא), וכן אמרו (ויק"ד פר' א') כל ת"ח שאין בו דעת נבילה טובה הימנו, דכיון שאין לו דעת דקדושה הריהו בנגר שכורת ולא מין ורואה כל דבר בצורה הפוכה.

וזה דבר המסורה מה ידידות משכנותיך ה' צבאות נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' לפי ששם לבי ובשרי ירננו אל א' חי וכנ"ל, ויש לפרש נכספה מלשון הכסיפו פניו, רצ"ל שבושה תכסה פני בהתבונני שכבר קרוב לאלפיים שנה הגנו נתונים בגולה ועדיין אני מעכב את הגאולה ולא פעלתי מאומה לעורר רחמי השי"ת, ובוש אני להרים ראש כשאני מתבונן מה נעים היה כשעלינו לרגל לחצרות ה' והקרבתנו את הקרבנות, ומתי אבוא ואראה ויהא כבר לבי ובשרי ירננו כך היה מהראוי שכל אחד יתבונן בעצמו, אבל בעוה"ר אין בשר המת מרגיש באיזמל וטחו עיני מראות את מצבי, וכל מעשי הם בשקר אחד בפה ואחד בלב כי נתקיים ותשלך אמת ארצה (דניאל ת, יב), ומחמת כן איני יודע איך צריכים לעבוד את השי"ת ואני רואה כל דבר באופן הפוך, ובקשתי אל ה' שלח אורך להאר את עיני, ואמתך לטהר לכבנו לעבדך באמת, המה ינחוני יביאוני אל הר קדשך ואל משכנותיך רצ"ל שאז אתגעגע לחר קדשך ומשכנותיך, כי אז כאשר תשלח אורך ואמתך אתעורר להרגיש את גודל המרירות והחשכות כי רע ומר עזבי את ה', ולא אשמה עוד אל גיל כעמים ולא אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה, ואקיים מאה"כ (ישע"י סב, ז) אל תתני דמי לו עד יכונן ועד ישים את ירושלים תהלה בארץ. כהיום אני מגשש כעור בצהרים איני יודע את הדרך הנכונה, תעיתי כשה אובד בין הגויים שמתעים אותי ללכת בדרכים עקלקלות, כי מרוב אורך הגלות הוכיתי ונפצתי ואני נכשל ונופל תמיד בבורות של

נחשים ועקרבִּים, וכפי שאני מרבה לעשות אני נכשל ביותר ונסמך מן הדרך, וזקוק אני למנהיג אמת שינחני במעגלי צדק, שלח אורך ואמתך המה ינחוני וגו'.

וממשיך לומר העצה היעוצה להתעורר לזה מה טבו אהלִיך יעקב משכנותיך ישראל, וסתם אהלים היינו אהלי תורה וע"ד (בראשית כה, כו) ויעקב איש תם יושב אהלים, יושב אהלים, דמי שעוסק בתורה, ובפרט בעניני קדשים כשאומר איזהו מקומן בהבנה דרך לימוד לבו מתעורר להתאבל על החורבן.

וידוע שרבה"ק מלובלין זי"ע רצה לחבר ספר על מסכת זבחים, וכפי שכתב בהסכמתו לספר צאן קדשים עיי"ש, וידוע מה שנימק עוד את סיבת מניעתו דכשפותח ללמוד איזהו מקומן של זבחים ומתבונן איה מקומן של זבחים כהיום הזה לבו נשבר בקרבו ואינו יכול להמשיך, עכד"ק.

וגם כשעוסק אדם בשאר מקצועות התורה וע"י הלימוד מזדכך הדעת ומכיר ורואה את חסרון אור התורה, הוא מתאבל על חורבנה של ירושלים שמלפנים היתה רבתי בדעות (איכ"ר פר' א'), ושערי ירושלים שעסקו בתורה (מכות י.), ועתה היא חריבה ושועלים הלכו בה. וכל מי שלפחות קובע עתים לתורה ללמוד כמה שעות בבוקר וכמה שעות בערב הוא רואה את התגברות השכחה וחסרון ההבנה ששוררת בזמנינו. וז"ש מה טבו אהלִיך יעקב משכנותיך ישראל, דמי שיושב באהלי יעקב ועוסק בתורה הוא מרגיש ורואה אשר מה טבו משכנותיך ישראל ומה ידידות משכנותיך ה' צבאות, כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים ועתה חסרנו כל אלה, ומתוך התבוננותו בזה נכספה וגם כלתה נפשו לחצרות ה', והוא מפיל תחנתו לפני השי"ת שלח אורך, אורה זו תורה (מגילה טו:), ואמתך שאוכל לילך בדרך אמת, המה ינחוני יביאוני אל הר קדשך ואל משכנותיך.

ועל דרך זה יבואר גם המסורה האחרת איתן מושבך ושים בסלע קנך, שאתה יושב איתן במקום מושבך בחו"ל מבלי שתרגיש איזה חסרון, וכל מחשבות לבך נתונים רק על משמני הארץ יהיה מושבך, לעשות לך כרמים ופרדסים ושולחן ערוך במיני מטעמים, ושכחת לגמרי כי יפקד מושבך שהמקום הראוי ומיועד להיות מושבך נפקד ונחסר ונתרחקת מעל אדמתך.

וגם י"ל כי בעת אשר משמני הארץ יהיה מושבך ולא חסר לך מאומה, נדמה לך אשר כבר איתן מושבך ושים בסלע קנך במדינה שלווה ושקטה וארץ טובה ורחבה, ולמה לא תתבונן כי לא לעולם חוסן, מדוע לא תלמד מוסר מקורות שנות דור ודור שזה קרוב לאלפיים שנה שבני ישראל גולים מארצם ויתהלכו מגוי אל גוי ומממלכה אל עם אחר. האברבנאל בספריו מתאר את מצב היהודים לפני הגירוש איך שהיו מקורבים למלכות וכסאותיהם מוטלות בין גדולי שרי המלוכה והיה להם רב עושר ונכסים, ולפתע נהפך עליהם הגלגל וניתנו לבוזים ולמשיסה, וביום המר

תשעה באב גורשו מעל אדמת ספרד, והרבה לא עמדו בנסיון והמירו דתם, וכמו כן בחורבן המר שעלתה לנו בימינו שמלפני זה היינו שלווים ושאננים ופתאום בא שורד בגבולנו, ואתה שומה שבכולם הנך יושב לבטח ודאגתך נתונה רק לרכוש הון, וכי מי יודע מה יולד יום שמה ח"ו יבא יום כי יפקד מושבך אשר הסתדרת בה ותצטרך שוב לקחת מקל גדודים בידך.

ויש לפרש כי יפקד מלשון פקד פקדתי, רצ"ל שתפקוד ותעלה על דעתך את מקום מושבך החריבה והשוממה, ותשפוך שיח לפני השי"ת אבינו שבשמים כבר כשל כח הסבל מכובד התלאה אשר מצאתנו ומרוב אורך הגלות, אוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם, והגם שיושבים על שולחן מלכים אבל הרי גלו מעל שולחן אביהם, ויותר יערב לפיהם סעודה דלה וכזית לחם על שולחן אביהם ממגדים ומעדינים של שולחן מלכים.

ויש לרמוז בדבר זה במה שהצירוף של חדש תמוז יוצא מס"ת הפסוק וכל זה איננו שוה לי וגו', שעל דרך מאויבי תחכמני יש לנו ללמוד מוסר מדבריו של המן הרשע ימ"ש, כי אחשוורוש שהיה מושל בכיפה ומלך על שבע ועשרים ומאה מדינה גידל אותו על כל השרים אשר אתו, וכל עבדי המלך כורעים ומשתחווים לו, ורו"ב בגיו כולם היו דוכסים ושרים כמבואר במדרש, גם רב עושר היה לו ועד שהיה יכול לבזבז עשרת אלפים כבר כסף עבור תאוה אחת, ולמרות כן כשראה שמרדכי היהודי לא קם ולא זע ממנו הכריז ואמר וכל זה איננו שוה לי, וארז"ל (מגילה טו): מלמד שכל גנזיו של אותו רשע חקוקין על לבו ובשעה שרואה את מרדכי יושב בשער המלך אמר כל זה איננו שוה לי, והיה מוכן למסור את כל רכושו כדי לאבד את מרדכי היושב בשער המלך.

וכל מי שיש בו נקודה אחת מגי אלף של ניצוץ קדוש ישמע ויוסיף לקח שאם רשע הלז ויתר על הכל למען תאותו הבויה, עאכ"ו שעלי להרים את ידי ולהכריז וכל זה איננו שוה לי בכל עת אשר אני רואה את מקום המקדש חריבה ושוממה, וארץ הקודש שוממה ברוחניות ובגשמיות, ורשעי עולם מצליחים והולכים מעלה מעלה, ועניי עמך דויים וסחופים בערב אומרים מי יתן בוקר ובבוקר אומרים מי יתן ערב, ומי יודע מה יולד יום, עדיין לא עברו ארבעים שנה מן החורבן המר והרשעים שוב עומדים ומשחזים חרבותיהם ואומרים לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד ח"ו ומשנאיך ה' נשאו ראש, ובעת כזאת איך יכול האדם לשמוח עם הצלחתו. דבר זה מלמד אותנו הצירוף של חודש זה, שלפחות בחדש תמוז נלמד ק"ו בן בנו של ק"ו מן המן הרשע שבשביל תאוה אחת שלא השיג כבר אמר וכל זה איננו שוה לי, ואיך תשמח אתה על שרכשת קצת הון.

וזו שמצינו ברכי (כתובת קד.), שבשעת פטירתו זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה אמר רבש"ע גלוי וידוע לפניך וכו' ולא נהניתי אפילו באצבע קטנה, שמגודל

צערו על חורבן ביהמ"ק, וכדמצינו (חגיגה ה:): רבי הוה נקיש ספר קינות וקא קרי בגויה וכו' נפל מן ידיה וכו' לא היה לו הנאה וקורת רוח מכל אשר לו, ולמרות רב עשרו לא נהנה אפילו באצבע קטנה, דכשמצא שולחנו ערוך לפניו היה מתבונן ואומר מה לי מכל זה כל עוד ששולחן גבוה חרב.

ובשמסתכלים על פני הדור איך ששמחים והם שבעי רצון, מזה יש לראות איך שאבדה בינתם, ועל כגון אלו נאמר (יחזקאל לו, כ-בא) ויחללו את שם קדשי באמור להם עם ה' אלה ומארצו יצאו ואחמול על שם קדשי וגו'. ומשל למה הדבר דומה לעשיר מופלג בעל הון עצום שירד מנכסיו ואבד כל רכושו וכשמוצא איזה פרוטה הוא שמח בה כמוצא שלל רב, ובאמת אין הנמשל דומה למשל שכן פרוטה אחת יש לה ערך וחשבון יחסית גם בתוך אלף אלפים דינרי זהב ופרוטה פרוטה מצטרפת לחשבון גדול, אבל אנחנו הלא אבדנו חמדת ה' מקדש ה' תורת ה' ודעת אלוקי ונתרחקנו מהקדושה, ושמחים בהבלי עוה"ז שהם פחות משוה פרוטה, וממלא פיו שחוק ושוכח לגמרי שנאבד לו משהו, ועל זה נאמר (ישע' מ"ז, יז) מהרסיד ומחריביך ממך יצאו כלומר שיצא ממך ונשכח מדעתך כל ההרס והחורבן שקרה לך, וגם עכשיו הם עומדים עליך ומהרסים ומחריבים אותך ואתה אינך משים לב לכך כי אבדה דעתך, וכמו שמשקים את האדם סם של שינה ומנתחים אבריו ולא הודע אליו כך אנחנו הננו בגדר שכורת ולא מין.

ישראל קדושים הבו ונתחזקה, איש לרעהו יאמר חזק ונתחזק, ולפחות שבשבועות הללו נשים לב להתבונן כי אילו זכינו היו ימים הללו מתהפכים למועדים, וכמ"ש בספח"ק שהימים שבין י"ז בתמוז לתשעה באב הם כמו מר"ח תשרי עד אחרי חג הסוכות וכמו מר"ח ניסן עד אחרון של פסח, ולפיכך קורים בימים אלו פרשת פנחס שבה נאמרו סדר המועדים לשמחה וקרבנותיהם, ואח"כ פרשיות ממות מסעי שבהם מדובר אודות כיבוש וחלוקת הארץ, ופרשת דברים שבה מסופר על מלחמות בני ישראל ונצחונותיהם, ואח"כ קורים ומפטירים נחמו נחמו עמי. כי אם יחזרו ישראל בתשובה יזכו שהימים האלו יתהפכו לרגלים ומועדים, וזאת אם עכ"פ ירגישו את צרת החורבן ויקיימו בעצמם מאה"כ (איכה ב, יט) קומי רוני כלילה לראש אשמורות שפכי כמים לבך לא על שטותים והבלים כסף וכבוד, אלא נכח פני ה', מתי כבר יוסר מסך המבדיל ביני לבין קוני ואזכה להיות נכח פני ה'.

זקה"ק בייטב פנים שם הביא מהישמח משה שאמר הכתוב לשון רינה שהוא משותף לבכי כמשמעו ולשמחה מלשון קול רנה וישועה עיי"ש לדרכו בקודש, ותוה"ק היא כפטיש יפוצץ סלע וג"ל באופן אחר, דאם האדם קם בבוקר ברנה ולב שמח על הצלחתו ועסקיו הפוריות על זה גופא ראוי לו לבכות, דאוי ואבוי על שמחה שכוז, עצל עצל עד מתי תשכב קומי רוני כלילה לראש אשמורות שפכי

כמים לבך שנמטמם בגלל התרחקותך מירושלים לב העולם ונהייתה לב אטום לב חורש און, קומי נא חלי נא פני צורך וקונך שתזכה כבר להיות נכה פני ה'.

וזה דבר הכתוב לא הביט און ביעקב, וזאת בזכות אשר לא ראה עמל בישראל, רצ"ל שאינם מתפללים לפניו על צרותיהם הפרטיות שהם עמלים בעבודת הפרך ורוב יגון ואנחה, ולא ראה עמל בישראל, היינו אנשי המעלה בבחי' כי שרית עם אלקים ואנשים ותוכל, וגם ישראל נוטריקון יש ששים רבוא אותיות לתורה, דבני א' חי ההוגים בתורת אמת הם שמחים ביסורים ואינם מתאוננים על קושי השעבוד ולא מצטערים על עניני גשמיות. ושמעתי מכ"ק אאמו"ר זי"ע שהחסידים שבאו להסתופף בצל קדשו של זק"ק מצאנו זי"ע אף פעם לא כתבו בפתקא איזה בקשה גשמיית, שבבקשות כאלו היו הנשים רגילות לבא, אבל בני תורה וחסידים שהם היו מרבית הבאים לצאנו התביישו להזכיר בפני רבם דבר גשמי ואף לא חסרון בנים ומחלות ל"ע, וכ"ק אאמו"ר האריך לספר בזה ענינים נפלאים, ויהודי בר דעת אין לו שום חסרון וזלת עבודת השם, דבר אחד אנו רוצים ומבקשים מהשי"ת אל תפרוש מינן ולא נפרוש מינך אדון הכל. וכך אומר כל אחד מישראל בתפלת נשמת עד הנה עזרנו רחמך ולא עזבונו חסדיך ה' אלוקינו, כל המאורעות שעברו עלי' כולם היו טובות וחסדים ממך, ועל הכל אנחנו מודים לך כי אף פעם לא חסר לנו דבר, ואחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, ואל תמשנו ואל תעזבונו ה' אלוקינו לנצח, שאוכל להיות דבוק בך לעבוד אותך וללמוד תורת אמת יומם ולילה.

וזה ולא ראה עמל בישראל שלא ראה בתפלתם בקשה על העמל והתלאה, ורק דאגה אחת יש להם שיהא ה' אלקיו עמו. ותרועת מלך בו, תרועה מורה על גנוחי גניח וילולי יליל (ר"ה ל:), וכל גניחתם וילילתם הוא רק שיהא מלך בו, גלה כבוד מלכותך עלינו והיה ה' למלך על כל הארץ, זאת היא הדאגה היחידית שמקוננת בלבם וזולת זה לא חסר להם דבר, כי יש להם הכל יותר ממה שהם צריכים. אתה ה' יודע ועד שהיהודים שלך אינם מבקשים על גשמיות, ורק בקשה אחת נישא על שפתם תמיד ולא שוכחים מזה אף רגע: אור פניך עלינו אדון נשא והופע והנשא עלינו לעיני כל חי. וכבר אמרו (ב"ב צב.) כל המבקש רחמים על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחלה, מכיון שבני ישראל מבקשים רק למען כבודו ית"ש ולא עבור עצמם ולא ראה עמל בישראל לכן אף אם אינם מתנהגים כראוי, לא הביט און ביעקב.

יעזור השי"ת בחדוש תמוז הזה, כי גלוי וידוע לפניו שמצב שפל כזה לא היה עדיין מיום בריאת העולם, כי שחה לעפר נפשנו הנפש ברוחניות, דבקה לארץ במננו בגשמיות, ובקשתינו ממי שאמר לעולמו די שיאמר לצרותינו די, ובחדוש הזה יפתח שערי אורה ויוושעו בני ישראל בשנת גאולה וישועה, שלא יודחה עוד אלא

בשנה זו נזכה ששבועות הללו יתהפכו למועדים ולשמחה, ויושפע על בני ישראל בני חיי ומוזני ריוח, ירחם השי"ת ויתקיים ה' הפיר עצת גוים הניא מחשבות עמים, עוצו עצה ותופר דברו דבר ולא יקום כי עמנו א-ל כלומר שעמנו יהיה התגלות אלוהית ונזכה להידבק בהשי"ת, וה' יאמר ישראל אשר כך אתפאר, וניגאל גאולת עולם בב"א.

בשונה"מ ליל ש"ק פרשת בלק תשל"ח

בתוה"ק (כג, כא) לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו. ובפרשת חוקת (כא, כו) על כן יאמרו המושלים באו חשבון תבנה ותכונן עיר סיחון, ודרשינן עלה (ב"ב עה:) המושלים אלו המושלים ביצרם באו חשבון בואו ונחשב חשבוננו של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה. ולהבין בעי דאלו המושלים ביצרם ויצרם מסור בידם הלא אינם זקוקים לשום חשבונות.

ונראה שהכוונה בזה ע"ד דמצינו (נזיר כג:) גדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה. והענין בזה ע"ד שדברנו בדרוש (עיין מנחת יהודה וירושלים עמ' ג"ו) בדעת הנמוקי יוסף (הובא בכס"מ פ"ה מיסוה"ת ה"ד) שאדם גדול וחסיד רשאי לקדש את השם ולמסור נפשו אפילו על מצוה קלה עיי"ש, כי אדם גדול שמתכוין רק לעשות נחת רוח ליוצרו ואינו דורש טובת עצמו כלל ועיקר, לא איכפת לו אם הוא עושה מצוה או עבירה כשזה לטובה למען כבוד שמים, והוא מוכן אף לדרת לשאול תחתיה אם יודע שבכך יתגדל כבוד שמים. ושמעתי מכ"ק אאמו"ר מה שאמר זק"ק בעל ישמח משה זי"ע בדרשתו האחרונה, יותר מבן פ' שנה אנכי היום ויכולני להתפאר במדתו של יעקב אבינו שלא פגמתי מימי, והנה גלוי וידוע בשמים שאילו ידעתי שאגיע לימי זקנה ומשיח לא יבא לא הייתי יכול להחזיק מעמד, אלא שרימתי ודחיתני מיום ליום, אבל בקשתי שעכשיו יבא, שמא תאמר שכוונתי לטובת עצמי, הנני מגלה דעתי ואומר שמוכן אני שישרפו אותי ויפזרו את אפרי על שבעי ימים ואף פעם לא אדע שמושיח בא, אבל יבא למען יתגדל ויתקדש שמייה רבא עכ"ל. ואמר כ"ק אאמו"ר שכנראה היה לו ענין בזה שהזכיר דייקא שבעה ימים.

וזה המושלים אלו המושלים ביצרם, שמוחזקים בחסידות, והם אומרים באו ונחשוב הפסד מצוה כנגד שכרה, רצ"ל שלפעמים כדאי לאבד שכר מצוה אחת אם יוצמח מזה כבוד שמים. תבנה ותכונן עיר סיחון, היינו בזמן שדנים בשמים אם להעביר רוח הטומאה מן הארץ, והצדיקים מתבוננים ורואים כי עבר קציר כלה קיץ ועדיין לא נושענו, הם משליכים נפשם מנגד והולכים בכל הדרכים ומהרסים כל גבולות כדי לפעול אצל השי"ת להחיש עת קץ, וכדאי להם לאבד עולמם כשיודעים שבוה תלוי אם תבנה ותכונן עיר סיחון או שיחריבו כל כוחות הטומאה.

ו"ז"ש לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל, דאף כשעושים עבירה אין השי"ת רואה בזה עמל ואון. כי ה' אלקיו עמו בכל מעשיו וכוונתו לשמים, ותרועת מלך בו היינו שרצונו למהר את הזמן של ויהי בישרון מלך והיה ה' למלך על כל הארץ.

ירחם הבוכ"ע והחדש הזה יתהפך מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב ומאפילה לאור גדול וניגאל גאולת עולם בב"א.

בשוה"ט ליל ש"ק ויקרא שנת תשי"א לפ"ק

במדרש כשביקש בלק מבלעם לקלל את ישראל אמר לו הכתוב חלק כבוד לישראל באומרו מכם ולא מן אומות העולם ואיך אקללם עכ"ל, ויש לבאר השייכות דבשביל שנאמר בקרבן מכם ולא מן האומות אין ראוי לקללם.

וברש"י (ויקרא א, ב) אדם למה נאמר מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל שהכל היה שלו אף אתם לא תקריבו מן הגזל, ועמדו בזה דתיפוק ליה מהא דאמרינן (סנהדרין ו:) הרי שגזל סאה של חטים וטחנה ואפאה והפריש ממנה חלה כיצד מברך אין זה מברך אלא מנאיך ועל זה נאמר ובוצע בך נאץ ה' עיי"ש.

ונראה ליישב ולומר דדא ודא אחת היא והא בהא תליא. דלכאורה מאי פסקת שאדם הראשון לא הקריב מן הגזל לפי שהכל היה שלו והלא אשתו חוה היתה בעולם ושייך היה שיגזול מנכסים שלה, אלא דמכח מה שקנתה אשה קנה בעלה הכל היה שלו. אך ידוע האריכות בענין מה שקנתה אשה קנה בעלה אם זה מדיני אישות שנתחדשו לישראל במתן תורה ולא שייך באשת עכו"ם, עיין שו"ת שבות יעקב (חלק א סימן ב) בדין ישראל נשוי נכרית מה דין החמץ שנמצא עמוה אחר הפסח אי הוי כחמצו של נכרי שמותר בהנאה או דכיון דמה שקנתה אשה קנה בעלה אסור בהנאה כחמץ של ישראל, והעלה דאף שאין אישות לנכרי מ"מ מנהג אישות יש בה לענין הרבה דברים והכי נמי לענין קניית ממון עיי"ש מה שהאריך לדון עוד בזה. אמנם בשו"ת חתם סופר (יו"ד סי' שס"ז בד"ה והנה נשאלתי) נקט בפשיטות דבנכרי לא אמרינן יד אשה כיד בעלה עיי"ש.

וי"ש לומר במקור שורש הדברים דתליא בפירוש הכתוב (בראשית א, כח) פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה, דברש"י וכבשה חסר וי"ו ללמדך שהזכר כובש את הנקבה שלא תהא יצאנית וכו' עיי"ש, וביאר ברא"מ דאם לא כן במה יכבוש אותה אי למלאכות שהאשה עושה לבעלה ההוא רבנן הוא דתקון וכו' עיי"ש, והקשה ביפה תואר דלמה לא דרשינן וכבשה לענין מלאכה שהאיש כובש את אשתו לעבוד בשבילו ונלמוד מכאן דמעשה ידיה לבעלה מן התורה עיי"ש. ואי הוה אמרינן הכי

יש לפרש בלשון הכתוב שפתח בלשון רבים ומלאו את הארץ שעל שניהם הוא אומר שיקנו את הארץ, ושוב סיים וכבשה שהאיש כובש את אשתו למעשה ידיה וזוכה בכל מה שקנתה היא, דיד אשה כיד בעלה גם בב"נ. אבל לפי מסקנת רש"י דקאי להא שכובשה שלא תהא יצאנית שוב אין לנו מקור מכאן דמעשה ידיה לבעלה, וא"כ י"ל דלא שייך בב"נ דאדרבה קרא קאמר ומלאו את הארץ שגם היא קונה לעצמה.

(ב) ועב"פ אי בב"נ לא אמרינן מה שקנתה אשה קנה בעלה היה שייך באדה"ר שיקריב מן הגזל, דהיינו ממה שקנתה אשתו חוה. וי"ל בזה מה ששור שהקריב אדם הראשון קרן אחת היתה לו במצחו (שבת כה:), ומעמא בעי למה הקריב דייקא שור כזה, וי"ל כי מיד בראשית הבריאה זכה אדה"ר בכל היצור על ידי דרפיק בה פורתא (עין ב"ב דף נ"ד) והכל היה שלו, וכשנבראה חוה ונאמר מלאו את הארץ וכתה גם היא בארץ ומלואה, ומכיון שלא רצה להקריב מן הגזל הירד להביא דייקא שור כזה שהיה כבר בשעת הבריאה דאין לחוה חלק בו.

(ג) והנה במחלוקת יוסף עם אחיו מצינו (ב"ר פד, ז) שאמר עליהם שתולין עיניהם בבנות הארץ, ובפשטות נראה שנחלקו אם נאסרו קודם מתן תורה בקריבה דגילוי עריות. וי"ל דתליא בלפותא דוכבשה, דאם מפרשינן שהבעל כובש את אשתו שלא תהא יצאנית, והיינו כדי שלא להכשיל בני אדם בהסתכלות עליה, משם בארה דמאז כבר נאסר הדבר, אבל אי מפרשינן שכובשה למעשה ידיה אין ראה משם דלכ"נ נאסר הסתכלות.

(ד) ומצינו (סנהדרין ו: ר') מאיר אומר לא נאמר בוצע אלא כנגד יהודה שנאמר ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרג את אחינו וכל המברך את יהודה הרי זה מנאץ ועל זה נאמר ובצע ברך נאץ ה' עיי"ש, והיינו לפי שיוסף צדק בדירתו עליהם דגם בב"נ יש איסור הסתכלות. ור' אליעזר דלא דריש לה על יהודה אלא הרי שגזל סאה חטים וכו', י"ל דס"ל שצדקו השבטים דלא היה לו להביא דבתם רעה כי ב"נ לא נאסרו בדבר.

ובכן יבואר דמ"ש רש"י אדם הראשון לא הקריב מן הגזל שהכל היה שלו אף אתם לא תקריבו מן הגזל מקור מוצא הדברים מהך גופא דבוצע ברך נאץ ה', דלכאורה מנ"ל שלא הקריב מן הגזל והא שייך היה שיגזול מנכסי חוה אשתו, וצריך לומר דמה שקנתה אשה קנה בעלה אמרינן גם בב"נ, ודאיתנן עלה ממקרא שנאמר וכבשה שכובשה למעשה ידיה, ולא דרשינן לה שהאיש כובש את אשתו שלא תהא יצאנית, וא"כ שלא כדון הוציא יוסף דיבה על אחיו שתולין עיניהם בבנות הארץ, ולפי זה אין לפרש בוצע ברך על המברך את יהודה אלא על שגזל סאה חטים דאין זה מברך אלא מנאץ, ומהא שמעינן נמי דה' שונא גזל בעולה ואין להקריב מן הגזל.

ה) במדרש (ויק"ר ב, ט) אדם כי יקריב מכם למה לא נאמר איש וכו' למה נאמר אדם להביא את הגר מכם פרט לגוי וכו' עיי"ש, וי"ל דלמאי דדרשינן (חולין יג:) איש איש לרבות העכו"ם שנודרים גדרים ונדרבות כישראל לא אצטריך קרא לרבווי גרים, דהשתא עכו"ם מביאים גרים לא כל שכן, ורק לפי מה דדרשינן מכם פרט לגוי ס"ל דנאמר אדם להביא את הגר. ולפי זה לא אתי הקרא דאדם לומר מה אדם לא הקריב מן הגזל וכו', וממעטינן גזול רק מקרא דבצע ברך.

ובכן נגיע לביאור המדרש הניצב פתח דברינן, ובהקדם עוד דבש"ס (סנהדרין ז.) הנ"ל איתא עוד ופליגא דר' תנחום בר חנילאי דאמר ר' תנחום בר חנילאי לא נאמר מקרא זה אלא כנגד מעשה העגל וכו' עיי"ש, ולזה כשביקש בלק מבלעם לקלל את ישראל וזאת על ידי שחטאו במעשה העגל וכמבואר בתרגום על פסוק (במדבר כד, א) וישת אל המדבר פניו, [והיינו משום דדרשינן ובצע ברך נאין ה' שאין לברך זה שעשה את העגל], אמר לו הכתוב חלק כבוד לישראל באומרו מכם ולא מן אומות העולם וא"כ אצטריך קרא לאתויי גרים ולזה נאמר אדם להביא את הגר, ולא אמרינן שנאמר אדם משום דומיא דאדם הראשון שלא הקריב מן הגזל, וע"כ דלאסור את הגזול שמעינן מקרא דבצע ברך, ולא מפרשינן לה על חטא מעשה העגל, ואיך אקללם.

תוכן הענינים:

- צדיקים תמיד אבלם בלבם על חורבן ביהמ"ק.
- עיקר העבודה היא בלב ובחול' קשה להכניע הלב להשי"ת, במקום המקדש מתעורר הלב.
- בגלותנו התפלה הוא בלי כוונה ראוי, ביאור הכתוב בואו שערי בתודה וגו' וביאור הכתוב תדבק לשוני לחכי וגו'.
- ביאור חז"ל (סנהדרין קג:) מנשה העמיד צלם בהיכל, ובדברי האר"י הק' ותלמידו בעש"ט שגרם לבלבל הכוונה בתפלה.
- ביאור הגמ' (ב"ק נט:) אליעזר זעירא וכו' את חשיבת לאיתאבולי אירושלים דהכוונה שמתאבל על העדר קדושת ירושלים, ועי' לימוד התורה מרגיש בחסרון ירושלים.
- בימי בין המצרים השערים מכוסין ביותר לכך איתא בסידור לכיון השמות הק' באופן אחר.
- בעוה"ר אין שמים לב על החורבן ברוחניות אלא על תענוגים הדלי עוה"ז, ומדברי החת"ס בביאור הגמ' מה לו לאב שהגלה את בניו או להם לבנים שגלו מעל שלחן אביהם, בביאור הכתובים וירא בצר להם וגו', בני יצאנו ואינם, רחל מבכה על בניה וגו'.
- בביאור המסורה ג' משכנותיך. שבושה תכסה פנינו שעדיין לא עוררנו כבוד שמים, ואיננו מרגישים שחסר לנו מקום המקדש ששם לבי ובשרי ירננו לקל חי.
- עי' לימוד התורה ובפרט סדר קדשים נזדקק להבין חסרון אור התורה.
- ביאור המסורה ג' פעמים מושבך שכל הבקשות רק עבור גשמיות.
- צריך להתבונן שאפי' אם כעת איתן מושבך מ"מ לא לעולם חוסן וצריך להעלות על הדעת מקום המקדש שחרב.
- רמז בצירוף של חודש תמוז מפקסוק וכל זה איננו שוה לי האיך שצריכים להתקוק לבנין ביהמ"ק והתגלות כבוד שמים ולא לשמוח בגשמיות, ביאור הגמ' (כתובות קב.) שרבי לא נהנה מהעולם אפי' באצבע קטנה.
- להתחזק בימי המצרים שהם כנגד ימי תשרי וניסן לכך קורין הקרבנות בהם.
- בביאור הכתוב קומי רוני בלילה וגו' דאם שמח בהצלחתו בגשמיות ע"כ גופא צריך לבכות.
- בביאור הכתוב לא הביט און ביעקב וגו' דכיון שאין מבקשים על צרותיהם לכך לא הביט בהם און. בצאנו לא רשמו החסידים בפיתקא עבור גשמיות.

יתברכו מנותן התורה, בברכה המשולשת בתורה, לאלו נדיבי הלב תומכי תורה,
אבותיהם של חתני התורה, אשר שקדו על דלתי התורה, בין כותלי ישיבותינו הק'
מבצרי התורה, בדרך אשר סלל בעל ההילולא רביה"ק שר התורה, וזכו לעמוד בכור
המבחן על מאות ואלפי דפי גפ"ת משנת תלמודם בתורה, ה"ה

הרב יעקב אהרן פאשקוס הי"ו

לרגל התעטרות בנו הב' אלימלך נ"ו בתואר "מורנו" – אלף ושלש מאות דפים

הרה"ח מוה"ר חיים יעקב [ברמ"א] דייטש הי"ו

לרגל התעטרות בנו הב' יוסף אלימלך נ"ו בתואר "מורנו" – אלף ומאתיים דפים

הרב משה דוד שטערן שליט"א

לרגל התעטרות בנו הב' יוסף יצחק נ"ו בתואר "מורנו" – אלף ומאה דפים

הרב ישראל יוסף פרערויא שליט"א – משב"ק

לרגל התעטרות בנו הב' שמואל צבי נ"ו בתואר "מורנו" – אלף דפים

הרה"ח מוה"ר אברהם וויעדער הי"ו

לרגל התעטרות בנו הב' מרדכי יהודה נ"ו בתואר "חבר" – שמנה מאות דפים

הרה"ח מוה"ר משה אברהם גרינצווייג הי"ו

לרגל התעטרות בנו הב' דוד יהודה נ"ו בתואר "חבר" – שמנה מאות דפים

הרה"ח מוה"ר יהודה יצחק ארי' שאנפעלד הי"ו

לרגל התעטרות בנו הב' נח נ"ו בתואר "חבר" – שבע מאות וחמשים דפים

הרה"ח מוה"ר מרדכי אלטמאן הי"ו

לרגל התעטרות בנו הב' משה נ"ו בתואר "חבר" – שבע מאות דפים

הרה"ח מוה"ר אליהו רייכמאן הי"ו – מראשי מכונינו

לרגל התעטרות בנו הב' חיים אלכסנדר נ"ו בתואר "חבר" – שש מאות דפים

הרה"ח מוה"ר יוסף דוד זילבערמאן הי"ו

לרגל התעטרות בנו הב' שלמה אליעזר נ"ו בתואר "חבר" – שש מאות דפים

הרה"ח מוה"ר אהרן [בר"א] פרערויא הי"ו

לרגל התעטרות בנו הב' יהושע משה נ"ו בתואר "חבר" – שש מאות דפים

הרה"ח מוה"ר דוד יהושע הערשקאוויטש הי"ו

לרגל התעטרות בנו הב' משה שמעון נ"ו בתואר "צורבא מרבנן" – חמש מאות דפים

הרה"ח מוה"ר נפתלי ישעי' אשר מארגירעטען הי"ו

לרגל התעטרות בנו הב' אברהם נ"ו בתואר "צורבא מרבנן" – חמש מאות דפים

ולרגל התעטרות בנו הב' שלום מרדכי נ"ו בתואר "צורבא מרבנן" – שלש מאות וחמשים דפים

הרב אלימלך שלעפריג הי"ו

לרגל התעטרות בנו הב' שמואל מאיר נ"ו בתואר "צורבא מרבנן" – ארבע מאות וחמשים דפים

הרה"ח מוה"ר פנחס לוי פריעדמאן הי"ו

לרגל התעטרות בנו הב' חנוך זינדל נ"ו בתואר "צורבא מרבנן" – שלש מאות דפים

ולרגל התעטרות נכדו הב' שאול יחזקאל נ"ו בתואר "צורבא מרבנן" – ארבע מאות דפים

הרב שמשון שפיטצער שליט"א

לרגל התעטרות בנו הב' שמואל מנחם נ"ו בתואר "צורבא מרבנן" – שלש מאות דפים

ולרגל התעטרות נכדו הב' ישראל יוסף נ"ו בתואר "חבר" – שש מאות דפים

הרב יהושע העשיל וואלדמאן הי"ו

לרגל התעטרות בנו הב' דוד נ"ו בתואר "צורבא מרבנן" – שלש מאות דפים

הרב יהושע הערשקאוויטש הי"ו

לרגל התעטרות בנו הב' מאיר שלמה נ"ו בתואר "צורבא מרבנן" – שלש מאות דפים

אשר הרימו ידיהם קודש להוצאת הגליון, לרגל התעטרות בניהם החשובים שיחיו בתוארי כבוד ויקר, וזכו לקבל תעודות מידי קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א, בשוה"ט בעידן רעוא דרעוין שב"ק פרשת חוקת – ט' תמוז, יו"ד קדישא של כ"ק מרן רביה"ק זיע"א.

וברכת התורה שירו מהם ומכל יוצ"ח רב נחת דקדושה ע"ע, אכ"ר

לעילוי נשמת

הרבני החסיד מוה"ר יצחק בהר"ר משה יוסף ז"ל שווארץ

נלב"ע ט"ו תמוז תשע"ז לפ"ק – ת. נ. צ. ב. ה.

הונצח ע"י משפחתו הי"ו

גליון זה נדבת

הרה"ח מוה"ר משה יונתן בנימין ווידער הי"ו – בית שמש

לרגל שמחת הולדת הבן יוסף שלמה נ"י

למז"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת

הרה"ח מוה"ר מרדכי אלימלך שווארץ הי"ו

לרגל שמחת תגלחת בנו משה נ"י

למז"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת

הרה"ח מוה"ר יעקב יהודה שווארץ הי"ו

לרגל שמחת תגלחת בנו מנחם זאב נ"י

למז"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת

הרה"ח מוה"ר יוחאי נוססענצווייג הי"ו

לרגל שמחת הולדת הבן שמואל מנחם נ"י

למז"ט ובשטומ"צ

מכון להוצאת דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

שעי"י איגוד חסידי צאנז

718.431.1055